

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZAŠTITE
OKOLIŠA I ENERGETIKE

LIFE regionalna radionica

„Kako pripremiti LIFE projekt”

Što je LIFE?

Program EU za financiranje projekata iz područja zaštite okoliša i klime

Cilj: „...potaknuti promjene u razvoju i provedbi politika pružajući i šireći rješenja i najbolju praksu za postizanje okolišnih i klimatskih ciljeva te promičući inovativne tehnologije za okoliš i suočavanje s klimatskim promjenama.”

Općenito o programu LIFE

- **Dva višegodišnja radna programa:**
  - Razdoblje 2014. – 2017.
  - Razdoblje 2018. – 2020.
- **Odgovorne institucije:**
  - Europska komisija
    - DG Environment i DG Climate Action
  - Izvršna agencija za malo i srednje poduzetništvo (EASME)
  - Nacionalna kontakt točka (NCP) pri MZOE

Proračun i nacionalna alokacija

Tradicionalni projekti

Potprogrami	Prioritetna područja
Okoliš	Okoliš i učinkovitost resursa (ENV)
	Priroda i bioraznolikost (NAT)
	Upravljanje okolišem i informacije (GIE)
Klimatske aktivnosti	Ublažavanje klimatskih promjena (CCM)
	Prilagodba klimatskim promjenama (CCA)
	Upravljanje i informacije na području klime (GIC)

Tradicionalni projekti - Okoliš

Prioritetna područja	Prihvatljive vrste projekata
Okoliš i učinkovitost resursa	Demonstracijski projekti Pilot-projekti
Priroda i bioraznolikost	Projekti najbolje prakse Demonstracijski projekti Pilot projekti
Upravljanje okolišem i informacije	Projekti informiranja, podizanja svijesti i širenja informacija

Tradicionalni projekti - Klima

Prioritetna područja	Prihvatljive vrste projekata
Ublažavanje klimatskih promjena	Projekti najbolje prakse Demonstracijski projekti Pilot projekti
Prilagodba klimatskim promjenama	Projekti najbolje prakse Demonstracijski projekti Pilot projekti
Upravljanje i informacije na području klime	Projekti informiranja, podizanja svijesti i širenja informacija

Vrste projekata

Tradicionalni projekti

VRSTE PROJEKATA	OPIS
Pilot-projekti	Projekti koji primjenjuju tehniku ili metodu koja dosada nije bila primjenjivana ili testirana , pomažu pri rješavanju okolišnih i klimatskih problema i mogu se primijeniti u drugim sličnim situacijama.
Demonstracijski projekti	Projekti koji primjenjuju, testiraju i repliciraju aktivnosti, metodologije ili pristupe koji su novi ili nepoznati u specifičnom kontekstu projekta (npr. geografski, ekološki, socio-ekonomski kontekst) te se mogu primijeniti drugdje u sličnim okolnostima.
Projekti najbolje prakse	Projekti koji primjenjuju konkretne, financijski učinkovite i vrhunske tehnike, metode i pristupe uzimajući u obzir specifičnost konteksta u kojem se projekt provodi.
Projekti informiranja i podizanja svijesti	Projekti koji podržavaju komunikaciju, širenje informacija i podizanja svijesti za potprograme Okoliš i Klimatske aktivnosti.

Kako, gdje i kada treba predati projektnu prijavu?

Otvoren natječaj 28. travnja 2017.

Tip projekta	Potprogram	Indikativni rok za prijavu	Način prijave
Tradicionalni projekti	Klima	07.09.2017.	eProposal
	Okoliš i učinkovitost resursa	12.09.2017.	
	Priroda i biološka raznolikost	14.09.2017.	
	Upravljanje okolišem i informiranje	14.09.2017.	

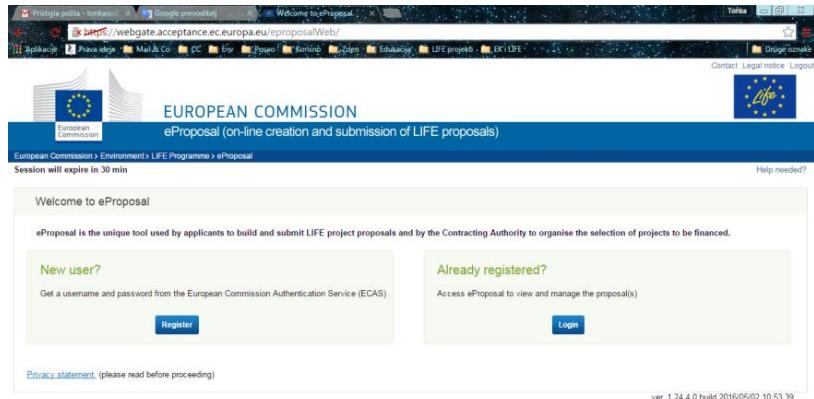
Tko može prijaviti projekt?

- **Sve pravne osobe registrirane na području EU:**
  - Javna tijela
  - Privatna tijela
  - Nevladine organizacije
- **Sudionici na projektu:**
  - Jedan koordinator projekta
  - Moguće više partnera
- Moguća i poželjna suradnja više država članica

Kako, gdje i kada treba predati projektnu prijavu?

• eProposal

- Internetski alat
- Dostupan preko LIFE internetske stranice
- Sadrži:
  - Administrativni obrazac (A)
  - Tehničke obrasce (B, C)
  - Financijski obrazac (F)
  - Mogućnost prilaganja dokumenata (karte, slike, dijagrami, obavezni administrativni i financijski dodaci itd.)

Na kojem jeziku se predaje projektna prijava?

- Naslov i sažetak projekta (obrazac B1)
- Komunikacija s EASME

→ Engleski jezik

- Tehnički dio prijave

→ Hrvatski ili engleski jezik

Sudjelovanje na projektu?

1. Korisnik koordinator

- Isključivo jedan
- Odgovoran za provedbu projekta
- Piše izvještaje
- Jedini kontakt s EASME
- Dobiva EU finansijski doprinos i osigurava isplatu partnerima
- Mora biti uključen u tehničku provedbu projekta
- Mora biti uključen u širenje informacija o rezultatima projekta
- Mora finansijski doprinijeti

Sudjelovanje na projektu?

2. Korisnik partner

- 0 ≤ više
- Može biti registriran izvan EU
  - Aktivnosti koje provodi izvan EU moraju:
    - Biti u svrhu postignuća EU okolišnih i klimatskih ciljeva
    - Osigurati učinkovitiju primjenu mjera u državi članici
- Mora provoditi 1 ili više aktivnosti projekta
- Mora financijski doprinijeti
- Mora koordinatoru dostaviti sve potrebne dokumente za pisanje izvještaja

Sudjelovanje na projektu?

3. Sufinancijer

- Doprinosi samo financijski
- Ne doprinosi u tehničkoj provedbi projekta
- Nema financijsku korist od projekta
- Nemoguće podugovaranje u sklopu projekta

Aplikacijski i evaluacijski proces

Travanj/Svibanj

Otvaranje
natječaja

Rujan

Rok za prijavu

Veljača/Ožujak

Preliminarna lista
odobrenih
Obavijest
odbijenim
projektima

Ožujak-Lipanj

Faza revizije

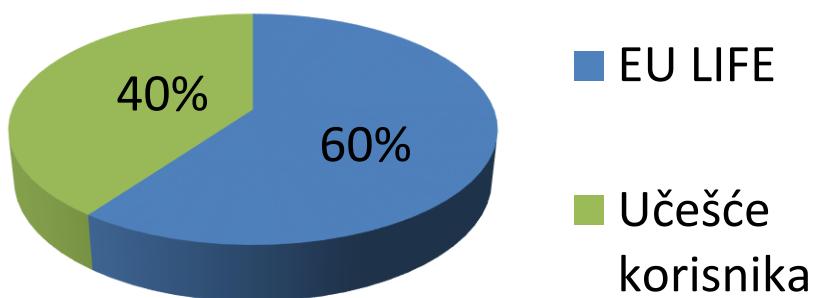
Srpanj

Potpisivanje
ugovora

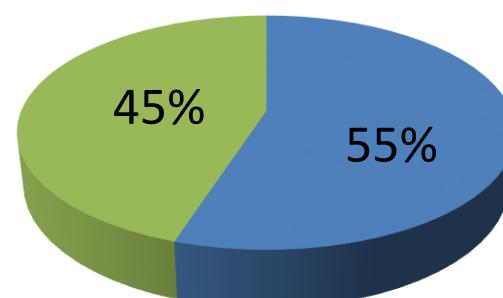
Koje su maksimalne stope sufinanciranja?

Tradicionalni projekti → Okoliš i učinkovitost resursa
→ Upravljanje okolišem i informacije
→ Klimatske aktivnosti

Za programsko razdoblje
2014. - 2017.

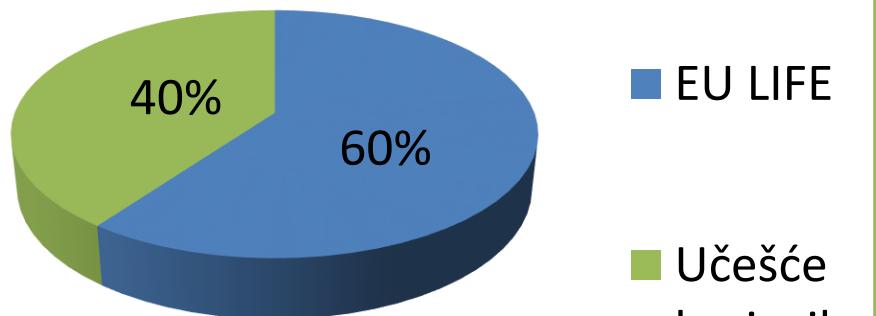
Za programsko razdoblje
2018. - 2020.

Koje su maksimalne stope sufinanciranja?

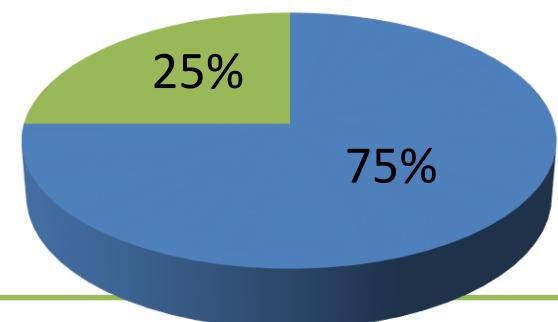
Tradicionalni projekti → Priroda i bioraznolikost

Za oba programska razdoblja
2014. - 2020.

Iznimno!
Projekti koji se bave prioritetnim
staništima ili vrstama

- Direktiva o očuvanju prirodnih staništa i divlje flore i faune
- Direktiva o zaštiti divljih ptica

Dodatne smjernice

- **Optimalni budžet:** 500.000 – 5.000.000 €
- **Financijski doprinos korisnika:**
  - Smatra se dokazom ozbiljnog pristupa projektu
  - Nije definirano minimalno učešće
  - Projektni prijedlog se odbija ukoliko jedan od korisnika ne doprinosi financijski
- **Početak projekta** → nakon potpisivanja ugovora o potpori (ljeto/jesen) 2018
- **Uobičajeno trajanje:** 2 – 5 godina

Što LIFE projekt treba prikazati?

- **EU dodana vrijednost** = demonstracija i razvoj EU politika i ciljeva
- **Održivost projekta (sustainability)** = nastavak projektnih aktivnosti nakon završetka projekta
- **Mogućnost primjene na drugim područjima (replicability & transferability)** = primjena rezultata i znanja u drugim sektorima, regijama ili zemljama
- **Inovativnost** = primjena metoda/tehnika koje nude prednosti i novitet s obzirom na trenutnu situaciju

Prednosti programa LIFE

- Široki raspon mogućih tema
- Broj partnera nije uvjetovan
- Predfinanciranje
- Administrativna implementacija je manje zahtjevna
- *De minimis* pravilo ne vrijedi za LIFE program
- Platforma za razvoj i razmjenu najbolje prakse i znanja
- Kontinuiranost natječaja
  - Rokovi
  - Tematika

Life projekt

Jačanje kapaciteta za nacionalnu kontakt točku

Aktivnosti projekta:

- Uspostava help desk-a i konzultacije o projektnim prijedlozima
  - Odgovara li tema konceptu programa LIFE?
  - Kako sastaviti projektnu prijavu?
  - Koji su prihvatljivi troškovi?
- Organizacija info dana i radionica u cijeloj Hrvatskoj
- Pomoć u pronašlu hrvatskih i inozemnih projektnih partnera

Aktivnosti nacionalne kontakt točke

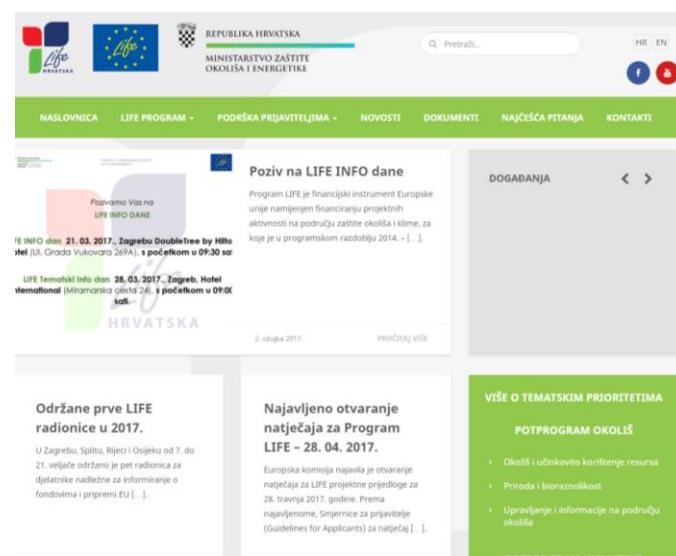
- Regionalne radionice – svibanj 2017.
- Savjetovanja za prijavitelje - kontinuirano

Kontakti

LIFE tim	life@mzoip.hr
Nacionalna kontakt točka	Nikolina Petković Gregorić Nikolina.Petkovic.Gregoric@mzoip.hr
Web	www.lifeprogramhrvatska.hr
FB	LIFE program Hrvatska

The screenshot shows the official website for the LIFE Programme. At the top, there are links for 'About this site', 'Contact', 'Sitemap', 'Search', and 'Legal notice'. Below this is a navigation bar with links for 'HOME', 'ABOUT LIFE', 'NEWS', 'FUNDING', 'PUBLICATIONS', 'TOOLKIT', 'CONTACT', 'SIZE MAP'. On the left, there's a sidebar with 'Projects by theme' (Nature, Biodiversity, Environment, Climate Action, Info, Governance), 'Projects search' (Project database, Project publications), and 'More' (Best projects, Integrated projects, Other projects, By country, Nature 2000 sites). A 'FOLLOW US' section includes links for Share, Facebook, Twitter, and YouTube. The main content area features a 'Welcome to LIFE' section with a photo of a person in a desert environment. It discusses the LIFE programme's role in environmental protection and climate action. There are also sections for 'New LIFE Regulation 2014–2020', 'Highlights' (mentioning investments over €220 million in green and low-carbon projects in Member States), and various events listed with dates and locations.

The screenshot shows the website for the LIFE programme in Croatia. At the top, it features the 'REPUBLICA HRVATSKA MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I ENERGETIKE' logo and a search bar. The main menu includes 'NASLOVNICA', 'LIFE PROGRAM', 'PODŠKA Prijaviteljima', 'NOVOSTI', 'DOKUMENTI', 'NAJČEĆA PITANJA', and 'KONTAKTI'. The central content area has a 'Poziv na LIFE INFO dane' section with information about the call for proposals (deadline 21.03.2017, location Zagreb Doubletree by Hilton, start at 09:30). It also lists other events like 'LIFE Tematski Info dan' (28.03.2017) and 'LIFE seminar' (29.03.2017). A 'DOGAĐAJA' section shows an event for 'Održane prve LIFE radionice u 2017.' A 'VIŠE O TEMATSKIM PRIORITETIMA' section contains links for 'POTPROGRAM OKOLIŠ', 'POTPROGRAM KLIMATSKE', and 'POTPROGRAM BIOMASNE ENERGIJE'. A 'Najavljeno otvaranje natječaja za Program LIFE – 28. 04. 2017.' is also mentioned.

Projekt LIFE – Jačanje kapaciteta za nacionalnu kontakt točku
LIFE14 CAP/HR/000014

REPUBLIKA HRVATSKA

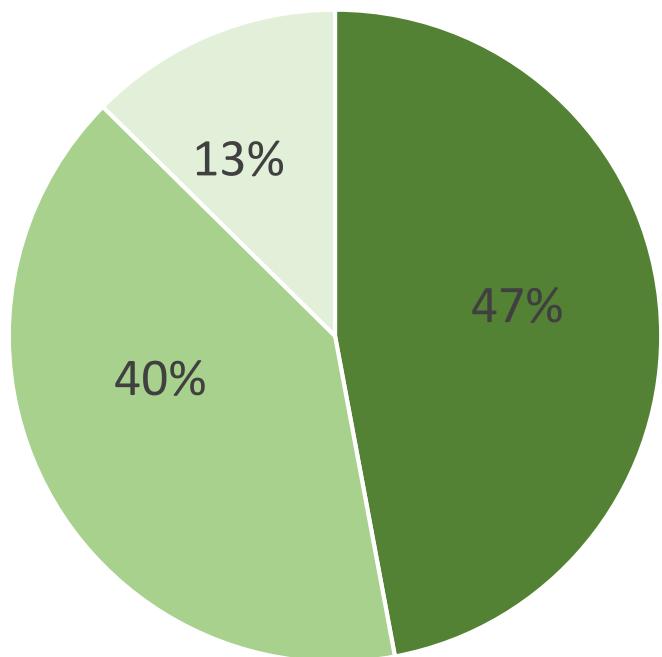
MINISTARSTVO ZAŠTITE
OKOLIŠA I ENERGETIKE

Informacije s LIFE natječaja 2015.

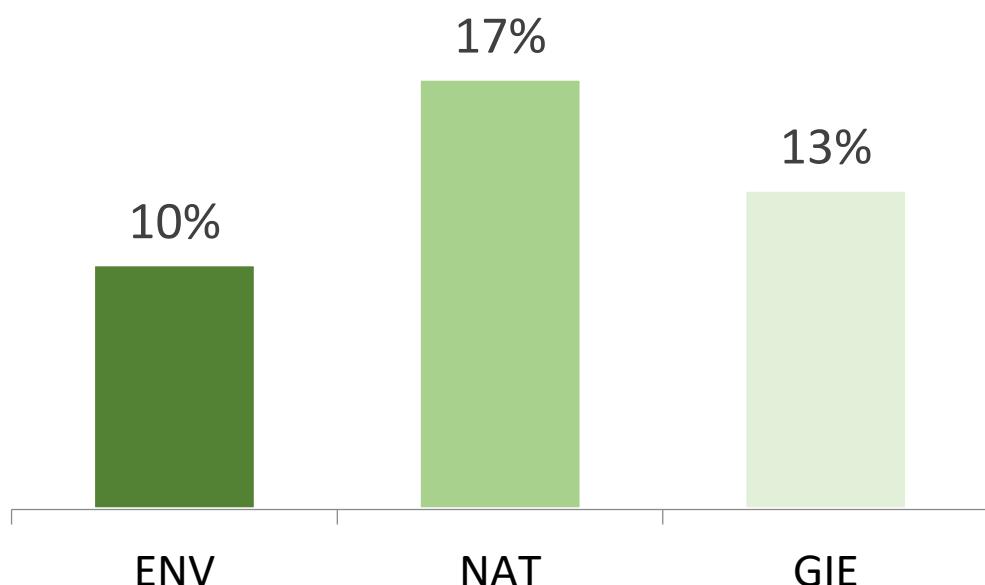
Potprogram Okoliš

■ ENV ■ NAT ■ GIE

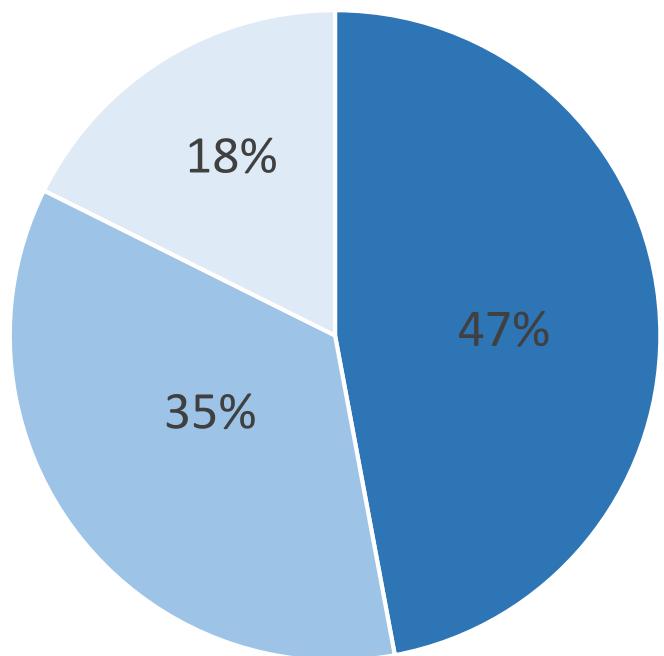
Odobreni projekti

Prolaznost

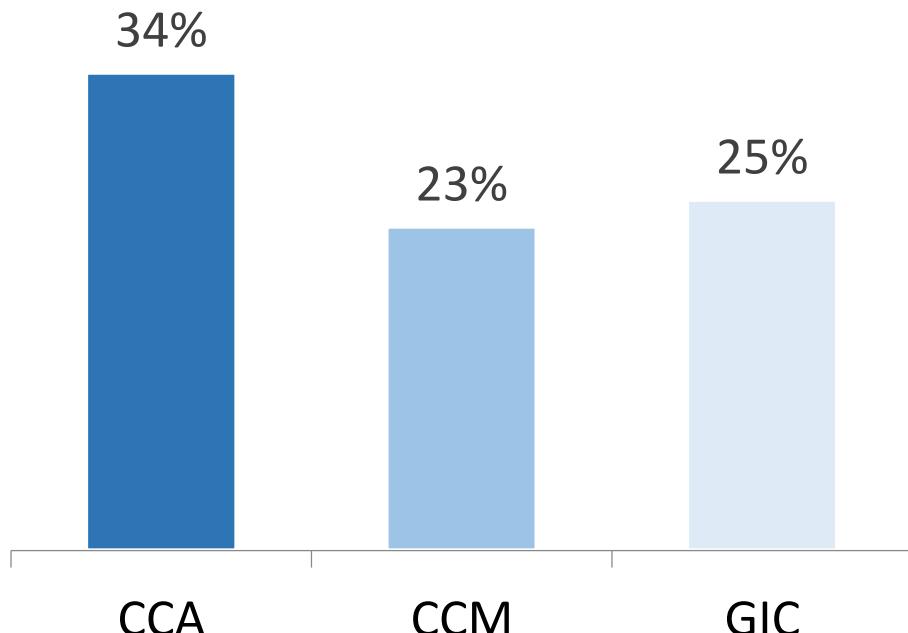

Potpogram Klimatske aktivnosti

■ CCA ■ CCM ■ GIC

Prolaznost

Preporuke

- Naglasak na pojašnjenju:
  - Postizanja **održivosti** projekta te **primjene na drugim područjima**
  - **EU dodana vrijednost** projekta - mjerljiv utjecaj
  - Provođenja **zelene javne nabave**
  - Konkretan kontekst
  - Nužnost projekta
- Poticanje tržišno orijentiranih projekata (**close-to-market**)

Preporuke

- Naglasak na **primjenu rješenja** – osobito u slučaju razvoja alata za potporu donošenja odluka
- Stroža kontrola korisnika - **obrtnici i poduzeća sa samo jednim zaposlenikom nisu prihvatljivi**
- Stroža kontrola **dvostrukog financiranja**
- Primjena rezultata i znanja u drugim sektorima, regijama ili zemljama

Preporuke

- Obavezne aktivnosti u projektu (ENV, CLIM):
  - Izrada **plana za održivost i primjenu na drugim područjima** (*Transferability and Replication Plan*)
  - Izrada **poslovnog plana** za tržišno-orientirane projekte
- Obavezne konkretne **aktivnosti primjene** alata/aplikacija koje se razvijaju kroz projekte iz GIE i GIC
- Očekivana nadogradnja EU politika u području Ublažavanja klimatskih promjena

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZAŠTITE
OKOLIŠA I ENERGETIKE

Tematski prioriteti i primjeri projekata

Tematski prioriteti

- Gdje pronaći opis tematskih prioriteta LIFE-a?
  - ✓ Višegodišnji program rada za program LIFE
  - ✓ Smjernice za prijavitelje (ovisno o području)

Napomena:

- Trenutni tematski prioriteti vrijede za LIFE programsko razdoblje 2014.-2017.
- Za razdoblje 2018.-2020. može doći do promjena

Tematski prioriteti

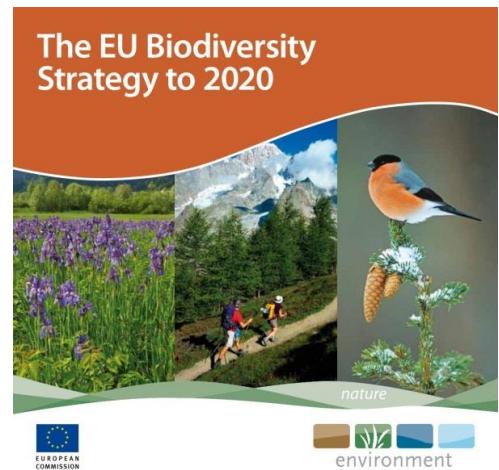
Okoliš i učinkovitost resursa:

- Voda (uključujući i morski okoliš)
- Otpad
- Učinkovito iskorištavanje resursa (uključujući tlo, šume, zeleno i kružno gospodarstvo)
- Okoliš i zdravlje (uključujući kemikalije i buku)
- Kvaliteta zraka i emisije (uključujući urbanu okolinu)

Tematski prioriteti

Priroda i biološka raznolikost:

- Poboljšanje statusa očuvanja staništa i vrsta
- Daljnji razvoj i provedba mreže Natura 2000
- Provedba ciljeva „Strategije Unije za bioraznolikost do 2020“
  - ciljevi br. 2, 3, 4 i 5.
    - Cilj br. 2 – Očuvanje ekosustava
    - Cilj br. 3 – Održiva poljoprivreda i šumarstvo
    - Cilj br. 4 – Održivo ribarstvo i zdrava mora
    - Cilj br. 5 – Invazivne strane vrste

Tematski prioriteti

Upravljanje okolišem i informacije

- Informacije, komunikacija i kampanje za podizanje razine svijesti u skladu s prioritetima „Sedmog akcijskog programa za okoliš“
- Podrška informacijskim sustavima i alatima pri provedbi zakonodavstva Unije o okolišu
- Teme:
  - **Voda**
  - **Otpad**
  - **Učinkovito iskorištavanje resursa**
  - **Kvaliteta zraka**
  - **Okoliš i zdravlje**
  - **Priroda i bioraznolikost**

**Živjeti dobro unutar granica
našeg planeta**

Sedmi program djelovanja za okoliš – opći Program djelovanja Unije za okoliš do 2020.

Tematski prioriteti

Klimatske aktivnosti

- **Ublažavanje klimatskih promjena**
→ Potpora za prelazak u društva bez ugljika
- **Prilagodba klimatskim promjenama**
→ Provedba strategija za prilagodbu, posebno procjena na regionalnoj ili prekograničnoj razini s naglaskom na vrlo ranjiva područja
- **Upravljanje klimom i informiranje**
→ Podupiranje razvoja platformi za suradnju i razmjena najbolje prakse za bolju usklađenost i provedbu

Primjeri projekata

Priroda i bioraznolikost

Očuvanje vrsta

[Vultures back to LIFE](#) (2014., Bugarska) – Budućnost euroazijskih crnih strvinara u Bugarskoj

- Revitalizacija populacije euroazijskih crnih strvinara (*Aegypius monachus*) kroz formiranje gnjezdišta koji bi restaurirali povezanost subpopulacija crnih strvinara s područja jugoistočne Europe (Grčka), Alpa, Krima i Pirenejskog poluotoka
- Uz suradnju Španjolske i Austrije, osnaživanje stručnosti bugarskih ne-vladinih organizacija, akademskih i istraživačkih institucija

Primjeri projekata

Priroda i bioraznolikost
Očuvanje bioraznolikosti

LIFE+ SUBLIMO (2013., Francuska) – Bioraznolikost post-larvalnog stadija riba u zapadnom Mediteranu

- *Smanjenje gubitka bioraznolikosti ribljih vrsta kroz povećanje stope preživljavanja njihovih post-larvalnih stadija metodama temeljenim na znanstvenim istraživanjima*
- *Izrada publikacija i mape distribucije post-larvalnog stadija te značajne aktivnosti podizanja svijesti o važnosti očuvanja morske bioraznolikosti*

Primjeri projekata

Okoliš i učinkovitost resursa

Ponovna uporaba otpada

[BREAD4PLA](#) (2010., Španjolska) – projekt pilot postrojenja za proizvodnju biopolimera iz polilaktidne kiseline (PLA) dobivene iz pekarskog otpada

- Prikaz tehničke i ekonomске vrijednosti uporabe pekarskog otpada za proizvodnju 100% biorazgradivog filma*

BREAD4PLA

Primjeri projekata

Klimatske aktivnosti

Prilagodljivo društvo

LIFE HEROTILE (2014., Italija) – Visoka ušteda energije za hlađenje građevina kroz optimizaciju oblika crijepe za bolju ventilaciju pokrova

- Razvoj i proizvodnja crjepova čiji oblik omogućava bolje strujanje zraka ispod crijepe te smanjuje prijenos topline na građevinu*

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZAŠTITE
OKOLIŠA I ENERGETIKE

Hvala na pažnji!

Pitanja?